

Històries de Catalunya

Que vénen els almogàvers!

Jaume Torres i Oriol Junqueras | ACPG

En general, els catalans actuals tendim a considerar-nos un poble pacífic i treballador. Tenim com a referent polític el pactisme tradicional que va presidir les nostres relacions polítiques durant segles i, tant es així que, fins i tot avui, ens vanagloriem d'aquesta tendència al pacte i al consens que apliquem en el nostre dia a dia.



Però la nostra història no és precisament la d'un poble pacífic. De fet, a Grècia, quan els pares volien intimidar els infants que feien alguna malifeta, els deien "així t'agafi un català". L'origen d'aquesta frase la devem al pas dels almogàvers per terres orientals. L'any 1303, aquesta companyia de mercenaris catalans arriba a Constantinoble per posar-se al servei de l'Emperador Andrònic II per lluitar contra els turcs a l'Àsia Menor. L'any 1305, un cop assolida la victòria, els bizantins es neguen a pagar els serveis i, a més, assassinen a traïció Roger de Flor, cap dels almogàvers, juntament amb la plana major de la companyia. La resposta no es fa esperar i serà sagnant. Tant, que serà coneguda amb el nom de la Venjança Catalana. Durant els següents dos anys els almogàvers es llancen a una guerra de devastació i d'extermini al llarg de tot l'imperi Bizantí. Assalten i saquegen les ciutats que troben al seu pas i els pobladors són venuts com a esclaus.

L'any 1310, Gualter V de Brienne o Gualter I d'Atenes, duc franc d'Atenes, contacta amb la companyia perquè l'ajudi contra els seus enemics. Una vegada més, un cop complida la seva part del tracte, els almogàvers són expulsats del ducat d'Atenes sense ser retribuïts pels seus serveis. El duc d'Atenes es dota de la cavalleria franca, la més poderosa de l'època per, ara, derrotar els almogàvers. El març de l'any següent, té lloc l'enfrontament que es coneix com la batalla del Cefís. La situació dels catalans és desesperada. Són clarament inferiors en número als seus rivals i, el llac Copais a la seva esquena i el riu Cefís al costat, no els deixen escapatòria possible. L'única sortida que els queda és desviar el curs del riu per tal de convertir el camp de batalla en un fangar i eliminar, així, l'avantatge de la cavalleria pesada franca que, en quedar empantanegada, esdevé una presa fàcil. Gràcies a aquesta estratègia, els almogàvers vencen l'enemic i conquereixen, en nom del rei de Sicília, els ducats d'Atenes i de Neopàtria, que es mantenen sota domini català fins el 1388 (quan són ocupats pels venecians). Sigui com sigui, 700 anys després, els almogàvers són un referent històric inexcusable arreu de la Mediterrània.